

Mødet den 19. Marts 1908.

Fraværende: Harald Jensen og Sabroe.

1. (J. Nr. 22²⁷—07.) Indenrigsministeriets Approbation paa Købekontrakten med Tømrer C. Christensen.

Til Efterretning.

2. (J. Nr. 516—07.) Indenrigsministeriets Skrivelse af 12. ds. med Samtykke til Salget af den **Hutfeldtske Stiftelse** saaledes at der for den indkommende Købesum, 12,000 Kr., oprettes et Pengelegat for værdige og trængende Enker.

Til Efterretning.

3. (J. Nr. 514 —07.) Meddelelse fra Skoledirektionen om, at der er bevilget **Timelæreri** Frk. Sofie Hindberg Afsked fra 1. ds.

Til Efterretning.

4. (J. Nr. 333—07.) Overligningskommissionens Ændringer i Tillægsligningen fra November 1907.

Til Efterretning.

5. (J. Nr. 547—07.) Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse om Anlæg af den resterende Del af **Dalgasavenuen**.

Nørgaard skulde anbefale, at Udvalget fik Bemyndigelse til at lade det foreslaaede Arbejde udføre. Tanken om at fuldføre Dalgasavenuen havde i Fjor været fremme i Udvalget, men var

for Bekostningens Skyld blevet udsat. Nu mente man det imidlertid ikke heldigt at vente længere, fordi Gadens Fuldførelse vilde være af Betydning for Salget af Grunde, og fordi det ikke vilde vare længe, inden Gaden vilde blive nødvendig for Færdselen. Dertil kom, at hvis det resterende Stykke blev anlagt i Aar, vilde Trafikken lettes for Strandvejen, naar denne til Efteraaret delvis vilde blive spærret. Endelig kunde det anføres, at man ved at fuldføre Dalgasavenuen vilde være i Overensstemmelse med det hidtil fulgte og sikkert særdeles rigtige Princip, at anlægge Hovedaaren, naar man nærmede sig denne, for at gøre de tilgrænsende Gader mere brugelige, end de uden Hovedaaren vilde være.

Bekostningen var anslaaet til godt 79,000 Kr.; men Udvalget havde forhandlet med Stadingeniøren om Begrænsning af Summen, og man var da kommet til det Resultat, at man vilde nøjes med at anlægge Gaden saaledes, at den kun tilsyneladende vilde blive færdig. I saa brede Gader var det nødvendigt at have to Kloakledninger, en større og en mindre; men man foreslog nu at vente med den store Ledning, den i vestre Side, idet den mentes foreløbig unødvendig. Først naar den vestre Side af Gaden om flere Aar vilde blive bebygget, blev denne Kloak nødvendig. Da Vejen kun skulde makadamiseres, kunde Lægningen af Kloaken senere ikke volde Vanskelighed, og den kunde jo ogsaa tænkes lagt i Cykelstien. Bekostningen vilde ved denne Fremgangsmaade, som Stadsingeniøren mente nok kunde forsvares, bringes ned til 44,600 Kr.

Vestesen anbefalede Udvalgets Indstilling. Ved at fuldføre Dalgasavenuen vilde Kvarterets Udseende først rigtig blive fastslaaet.

Müller kunde med Glæde tiltræde Indstillingen, men maatte i denne Forbindelse henlede Opmærksomheden paa den Del af Finsensgade, som laa lige udenfor Skolen, og spørge om, naar denne Gade vilde blive sat i en saadan Stand, at den kunde svare til Skolen, der havde Navn efter den.

Nørgaard gjorde opmærksom paa, at Fortovet i Finsensgade af Hensyn til Skolen var anlagt; men at selve Gaden først vilde blive fuldført, naar det omliggende Terræn blev brugbart. Udvalget havde overvejet Sagen, men var enig om, at Tidspunktet endnu ikke var kommet. For at fuldføre Gaden vilde ret væsentlige Afgravninger blive nødvendige, og da man havde begyndt at fuldføre den sydlige Del af Gaden, ønskede man, inden man gik videre, at se, hvorledes Forholdene vilde stille sig.

Lottrop hævdede, at det paagældende Stykke var udgravet og kun trængte til at makadamiseres. For Tiden laa det hen som Lergrav.

Nørgaard maatte atter gøre opmærksom paa, at der var lagt Fortov, og at Anlægget af selve Gaden først vilde blive nødvendig, naar Grundene blev brugbare.

Mikael Johansen saa ikke nogen Grund til at vente med at fuldføre den sidste Ottendedel af Finsensgade, da hele Gadeanlægget for det paagældende Areal var planlagt, og da Stykket var udgravet.

Jakob Jensen syntes ikke, man skulde knytte Spørgsmaalet om Finsensgade sammen med Indstillingen om Fuldførelsen af Dalgasavenuen. Hvis man vilde bringe noget ud af Grundene og skabe en ordentlig Færdselsaare til Udstillingen, vilde Fuldførelsen af Dalgasavenuen blive nød-

vendig, og da dette kunde gøres saa økonomisk som nu foreslaaet, syntes han, man snart kunde enes om det Spørgsmaal.

Nørgaard kunde som endnu et anbefalende Moment for Indstillingen fremføre, at Fuldførelsen af Dalgasavenuen vilde betyde en ikke ringe Vinding for Kvarteret mod Vest, idet der derved vilde skabes god Adgang til Stranden.

Filtenborg erindrede om, at særlig Dalgasavenuen vakte stor Beundring, da Arkitekt Kampmann fremlagde sin smukke Plan for Marselisborgs Bebyggelse. Man tænkte den Gang paa at aabne Adgang til Marselisborg ad den Vej og overvejede Ekspropriation af forskellige Ejendomme, men udsatte dette for Bekostningens Skyld. Nu, ti Aar efter, da Alleen skulde fuldføres, kunde det maaske være paa Tide atter at overveje, om man ikke under Haanden skulde købe eller ekspropriere disse Ejendomme, saaledes at der kunde dannes en lige Vej fra Frederiksalle til Stranden.

Mikael Johansen hævdede, at ingen havde modsat sig Indstillingen; men man maatte dog have Lov til at minde om, at der ogsaa fandtes noget af Aarhus Nord for Marselisborg. Da man sidst drøftede Finsensgades Fuldførelse, havde Stemningen været derfor. Forøvrigt forekom det ham, at Spørgsmaal angaaende Ekspropriation og Køb burde behandles for lukkede Døre.

Nørgaard troede ikke, at den af Hr. Filtenborg omtalte Sag endnu var moden.

Jakob Jensen var som Medlem af Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse taknemmelig for, at hvert enkelt Byraadsmedlem omfattede dette Udvalgs Arbejde med Interesse. Han

vilde dog synes, at Udvalget var ret flink til at fremkomme med Forslag, og kunde love, at der nok skulde blive fortsat.

Filtenborg var selvfølgelig klar over, at enhver Vedtagelse angaaende Ekspropriation eller Køb skulde foregaa for lukkede Døre, men han kunde ikke tænke sig noget til Hinder for, at en Sag, der berørte Fuldførelsen af Dalgasavenuen, ikke kunde drøftes for aabne Døre.

Nørgaard kunde ikke se, at Anlægget af den sidste Del af Finsensgade havde nogen Betydning for Øjeblikket. Terrænet maatte først afgraves; men forøvrigt vilde det næppe vare længe, inden Spørgsmaalet kom frem.

Magnus Nielsen vilde bede Udvalget lade Stadsingeniøren udarbejde Overslag for, hvad Afgravningen og Reguleringen af Finsensgade vilde koste. Afgravningen vilde næppe blive større, end at Fylden kunde faa Plads i den Slugt, hvortil der nu førtes Fyld fra den Del af Gaden, som var under Arbejde, og det vilde sandsynligvis være billigst at foretage denne Afgravning, medens man havde Spor og andet Materiel deroppe. Hvis det var en privat Mand, som havde anlagt Skolen, skulde han nok have faaet Lov til at ordne Forholdene til alle Sider.

Nørgaard mindede om, at Byraadet, da Borgerskolen ved Ingerslevsavenue blev bygget, ikke fandt nogen Anledning til for Skolens Skyld at anlægge den projekterede Gade langs denne Skole. Byraadet havde derved taget Standpunkt til Spørgsmaalet om den omtalte Del af Finsensgade.

Jakob Jensen kunde ikke se rettere, end at Adgangsforholdene til Borgerskolen i Finsensgade var fuldt i Orden. Da man endnu ikke

havde anlagt nogen af de projekterede Gader Vest og Syd for Borgerskolen ved Ingerslevs Avenue, maatte saavel Piger som Drengene benytte samme Indgang til denne Skole, og det gik udmærket godt; men ved Finsensgades Skole havde man to Indgange.

Müller mente at huske, at det var efter Indstilling at det daværende Skoleudvalg, at Gaderne ved Skolen ved Ingerslevsavenue ikke blev anlagt. Hvis Sagen kom til Behandling i det nuværende Skoleudvalg, kunde det være, at den fik et andet Udfald. Som Forholdene nu var om Skolen ved Finsensgade, vilde Folk, der ad den Gade, Skolen sagdes at ligge ved, søgte ind til Skolen, gaa lige ind i en Lergrav. Han troede at vide, at Byen havde solgt mange Grunde, som Køberne selv maatte afgrave, og kunde derfor ikke tro, at Salget af Grunde ved Finsensgade skulde afhænge af, om Byen lod Afgravningen foretage. Han kunde derfor slutte sig til Hr. Magnus Nielsens Henstilling om at faa udarbejdet Overslag over Bekostningen.

Magnus Nielsen syntes ikke, man kunde sammenligne Forholdene ved Skolerne ved Ingerslevs Avenue og i Finsensgade. At Byraadet havde været betænkeligt ved at skride til Gadeanlæg paa fri Mark ude ved Ingerslevs Avenue var meget berettiget; men ved Finsensgade drejede Sagen sig om et Stykke Gade umiddelbart op ad Skolen og Kirken og det tilmed et Stykke, som afskar Forbindelsen mellem de øvrige Gadeanlæg.

Formanden syntes, Diskussionen var kommet vel langt fra Indstillingen, og henstillede, at de følgende Talere indskrænkede sig til korte Bemærkninger.

Nørgaard maatte gøre Hr Magnus Nielsen

opmærksom paa, at Grundene ved Skolen ved Ingerslevsavenue straks vilde have været salgbare, dersom Gaderne langs Skolen var blevet anlagt, og der var ingen Tvivl om, at de straks vilde være blevet solgt. Naar disse Gader desuagtet ikke var blevet anlagt, var det, fordi man tillagde Princippet om samlet Bebyggelse saa stor Betydning. Hvis Forholdene ved de to store Skoler altsaa skulde sammenlignes, maatte det hævdes, at Gadeanlægene vilde have størst Betydning ved Ingerslevs Avenue. Det var meget rigtigt, at der var solgt Grunde, som Køberen selv skulde afgrave; men det havde i Almindelighed vist sig uheldigt, og nu solgte man kun saadanne Grunde, naar Fylden bestod af Grus og Sand, som vilde have Betydning ved Byggearbejderne. Der kunde anføres mange andre Grunde for, at Udvalget endnu ikke ønskede at anlægge Finsensgade i hele dens Udstrækning. Han skulde dog ikke komme ind paa disse, men kun anføre, at Sagen ikke var saa lige at løbe til.

Indstillingen vedtoges.

6. (J. Nr. 294—07.) Besværing fra **Aarhus Slagterforening** til Justitsministeriet over, at Slagtehuset unddrager Slagterne det Nettooverskud, der fremkommer ved Destrueringen af kasseret Kød.

Filtenborg mindede om, at Sagen havde været behandlet flere Gange før, og meddelte, at der intet nyt var sket i den. Beklagelsesvis gav Destruktionsanstalten intet Overskud; naar det blev Tilfældet, kunde man vende tilbage til Sagen igen, men foreløbig kunde det kun tilraades Byraadet at tiltræde Udvalgets Erklæring.

Magnus Nielsen bemærkede, at Slagterne følte sig brøstholdne, idet der var lovet dem Andel i Overskuddet, som dog ikke kunde paavises, fordi

Udvalget koblede Driften af Destruktionsanstalten sammen med hele Slagtehusets Drift. Det forekom ham meget berettiget, at de enkelte Slagtere fik Andel i Udbyttet, der muligvis vilde andrage 10 à 15 Øre pr. $\mathbb{R}$, og han henstillede, at der blev fremlagt særligt Regnskab for Destruktionsanstalten. Ved at koble dette Regnskab sammen med Slagtehusets Regnskab begik man en Uretfærdighed mod de Slagtere, der havde det Uheld at faa Kød destrueret.

M i k a e l J o h a n s e n fandt Striden mellem Udvalget for Slagtehuset og Slagterne grumme kedelig og henstillede, at der kom en Slagter ind i Udvalget. Han syntes ikke, at Paastanden om, at Slagterne derved kom til at kontrollere sig selv, holdt Stik, da en af Slagtehusets største Kunder, Pølsefabrikant Sabroe, sad i Udvalget. Forøvrigt forundrede det ham, at Hr. Sabroe var fraværende, hver Gang Sager som nærværende blev behandlet.

V e s t e s e n forstod ikke Slagterne. Det Krav, de stillede, var behandlet i Loven, saa det var mærkeligt, at de anklagede Udvalget, fordi det fulgte den. Ej heller forstod han, hvorledes Forholdet kunde blive anderledes, fordi der kom en Slagter ind i Udvalget, da de paagældende Bestemmelser tydeligt og klart slog fast, at Slagterne ingen Ret havde til det Kød, som ikke var tjenligt til Menneskeføde.

S i m o n s e n pegede paa, at der intet Andragende forelaa, men en Klage til Ministeriet. Forhandlingsstandpunktet var altsaa forbi, saa der var ingen Grund til atter at overveje Sagen. Naar det var blevet fremhævet, at Hr. Sabroe var Kunde for Slagtehuset, maatte der gøres opmærksom paa, at Hr. Sabroe flere Gange havde ønsket at ud-

træde af Udvalget, som han næppe satte Pris paa at være i.

J a k o b J e n s e n syntes ikke, man kunde bebrejde Udvalget, at det arbejdede efter Regulative. De, der var utilfreds med dette, kunde jo stille Forslag om at faa det ændret. Hr. Sabroe var ganske vist Medlem af Udvalget, men i det kunde ikke andre end Byraadsmedlemmer komme. Forøvrigt var Hr. Sabroe kun Aktionær i et Selskab, som man var glad ved drev Forretning paa Slagtehuset og Hr. Sabroe havde desuden flere Gange ønsket sig fritaget for at være i Slagtehusudvalget, men Byraadet havde hver Gang enstemmigt vedtaget, at han skulde blive deri. Det syntes derfor mærkeligt, at flere Byraadsmedlemmer, der i de lukkede Møder ikke havde talt for at sætte Hr. Sabroe ud af Udvalget, nu paatalte, at han sad deri.

Han kunde anbefale, at man sluttede sig til Udvalgets Erklæring.

N ø r g a a r d mente, at Byraadet skyldte Udvalget at slutte sig enstemmigt til Erklæringen, idet det var Byraadets Pligt at støtte Udvalget, naar det uberettiget blev angrebet. Han kunde ikke se, hvori Slagternes Anke kunde ligge, da Udvalget kun fulgte Lovens Bogstav, og kunde ikke forstaa Slagternes Mistillid til Udvalget, som jo dog ved enhver mulig Lejlighed viste sig imødekommende mod dem.

M i k a e l J o h a n s e n havde ikke talt for at faa Hr. Sabroe ud af Udvalget og ansaa sit Standpunkt til Hr. Sabroes Forbliven i Udvalget i god Kontakt med hans Ønske om, at der i dette ogsaa kom en Slagter. Han mente fremdeles, at Hr. Sabroe burde blive i Udvalget; men naar der i

dette kunde sidde en Pølsefabrikant, kunde der ogsaa sidde en Slagter.

Magnus Nielsen kunde ikke indse, hvorfor man ikke kunde udbetale Overskuddet til Slagterne, selv om der i Loven stod, at de ingen Ret havde dertil. Han havde haabet, at Erklæringen havde gaaet ud paa, at man intet havde imod at give Slagterne det Overskud, der maatte fremkomme ved den ny Destruktionsanstalt, saa han kunde ikke gaa med til Hr. Nørgaards Anmodning om at vedtage Udvalgets Indstilling enstemmig. Det var for skarpt saaledes pure at afvise Slagterne.

Formanden kunde slutte sig til Erklæringen og den Fortolkning af Bestemmelserne, som Udvalget gjorde gældende. Den Fortolkning, Slagterforeningen gjorde gældende, var sikkert urigtig. Sagen var i Virkeligheden afgjort ved Justitsministeriets Resolution af 1899 i en Sag ganske som denne og ved dets Stadfæstelse af den ny Vedtægt, der om det paagældende Forhold indeholdt ganske samme Bestemmelse som den gamle. Maaske kunde der være Tale om at spørge Slagterforeningen, om den var bekendt med Ministeriets tidligere Afgørelse.

Filtenborg takkede Hr. Nørgaard for den velvillige Udtalelse. Udvalget havde stædse bestræbt sig for at imødekomme Slagterne og var sig bevidst altid at have søgt at lempe sig efter dem. Han havde ikke troet, at Sagen vilde medføre nogen Diskussion, da den forelaa saa klar og tydelig, og han maatte antage, at Slagterforeningen ikke kendte den tidligere Afgørelse. Udvalget havde stillet Slagterne i Udsigt at faa Del i Overskuddet, naar der blev noget, saa det vilde have været rigtigst af dem at vente, til den Tid kom.

Vestesen ansaa det for Lovens Mening, at

et Kreatur, som dømtes til Destruktion, dermed gled ud af Slagterens Eje. Derfor var der foranstaltet Kreaturforsikring. At give Slagterne Raadighed over det destruerede Kød kunde medføre ubehagelige Konsekvenser, idet det kun her drejede sig om at sikre Publikum. Det var derfor særdeles naturligt og berettiget, at det sundhedsfarlige Kød overgik til det offentlige for ved dettes Foranstaltning at tilintetgøres.

F i l t e n b o r g maatte gøre Hr. Magnus Nielsen opmærksom paa, at det Gang paa Gang var blevet paavist, at Destruktionen intet Overskud gav. Maaske stod man sig ved at lade Kødet nedgrave; man destruerede det kun for ikke at lade Værdier gaa tabt.

Det vedtoges at tiltræde Slagtehusudvalgets Erklæring.

7. (J. Nr. 538—07.) Besværing fra **Christiansbjergs Grundejerforening** over mangelfuldt Polititilsyn i Kvarteret.

F o r m a n d e n oplyste, at der efter Politiets Erklæring kun var sket en mindre Forandring, som tilmed var i Beboernes Favør.

Det vedtoges at svare overensstemmende med Politimesterens Erklæring.

8. (J. Nr. 524—07.) Andragende fra de samvirkende Fagforeninger om at maatte gøre Indstilling ved Valget af Skuemestre ved de frivillige **Svendeprøver**.

F o r m a n d e n gjorde opmærksom paa, at Kommissionen ifølge Bestemmelsen af 3. Oktober 1884 skulde bestaa af Medlemmer af Magistraten og Byraadet samt af to praktiske Haandværkere valgte af de bestaaende Industri- eller Haandværkerforeninger. Hidtil havde Haandværkerforeningen udpeget disse to Haandværkere. Skønt

disse kaldtes Skuemestere, var det dog dermed ikke givet, at de skulde være Mestere, saa formentlig kunde der intet være til Hinder for, at »de samvirkende Fagforeninger« udpegede Skuemestere, naar de ligesom Haandværkerforeningen vilde tage Hensyn til de forskellige Fag. Han vilde derfor foreslaa, at den ene Skuemester for Fremtiden blev valgt af Haandværkerforeningen og den anden af Arbejdernes Fællesorganisation.

Magnus Nielsen havde intet imod at tiltræde Formandens Forslag. Man havde for flere Aar siden indført noget i den Retning, idet Typografer eller Trykkere havde medvirket ved Bedømmelsen. Haandværkerforeningen havde som af Formanden paapeget brugt den Fremgangsmaade, at de forskellige Fag gjorde Indstilling til Foreningen og denne saa paa Grundlag deraf til Borgmesteren. Det glædede ham, at Svendene nu indsaa det gode ved de frivillige Svendepøver og ikke optog nogen i Fagforeningerne uden bestaaet Prøve. Det var derfor kun naturligt, at de ogsaa kom med til Bedømmelsen. Forhaabentlig vilde denne Ordning bidrage til, at enten de enkelte Fagforeninger eller deres Fællesorganisation ligesom Haandværkerforeningen ydede et Tilskud til Teknisk Skole.

Jakob Jensen vilde, idet han anbefalede Forslaget, oplyse Hr. Magnus Nielsen om, at adskillige af Fagforeningerne nu gav Tilskud til Teknisk Skole.

Simonsen kunde ogsaa anbefale Forslaget. Maaske var det rigtigt, at Interessen for Teknisk Skole var for ringe, men Svendene havde ikke godt Raad til at give store Tilskud, og det maatte ikke glemmes, at Haandværkerforeningen ved Varelotteriet havde store Privilegier, som ligefrem tvang

Medlemmer ind i Foreningen, saa den kunde nok tilkomme at svare noget derfor.

S a m u e l s e n oplyste, at Smeden og Maskinarbejdernes Fagforening gav et aarligt Bidrag paa 25 Kr. Hvis dette Forslag, som han kunde anbefale, blev vedtaget, vilde sikkert Interessen for Teknisk Skole blive forøget.

M a g n u s N i e l s e n gjorde opmærksom paa, at Mestrene i Lærlingekontrakterne forpligtede sig til at lade deres Lærlinge søge den tekniske Skole. Det var sørgeligt, at de unge Svende ikke vilde ofre de Par Kroner, det kostede at søge Teknisk Skole, saa det maattes haabes, at Fagforeningerne ved at give et klækkeligt Bidrag kunde spore de unge dels til at søge og dels til at støtte Skolen.

J a k o b J e n s e n mindede om, at Haandværkerforeningen fik et aarligt Kontingent fra Lotteriet foruden det, at de enkelte Medlemmer kunde være Leverandører. Hr. Magnus Nielsen maatte ikke tro, at der ikke førtes Agitation blandt de unge Arbejdere for at faa dem til at søge videre Uddannelse. Naar saavel Teknisk Skole som Handelsskolerne havde stor Tilgang, skyldtes det væsentlig denne Agitation. At der maatte være Interesse blandt de unge for videre Uddannelse kunde desuden ses deraf, at de efter en lang Arbejdstid Aften efter Aften arbejdede i Skolen og der udførte saa smukke Arbejde som Tilfældet var. Det sidste Skridt i Agitationen havde medført, at de fleste Fagforeninger nu havde indmeldt deres Bestyrelser som Medlemmer af den tekniske Skole og altsaa derved støttede denne med Aarsbidraget og desuden for flere Foreningers Vedkommende med Flidspræmier.

S i m o n s e n henstillede til Hr. Magnus Nielsen som Haandværkerforeningens Formand at virke

for, at Lærlingene fik Frihed fra Kl. 4 om Eftermiddagen de Dage, de skulde søge Skolen. Der var Bestræbelser oppe i den Retning flere Steder, og i Udlandet var det flere Steder befalet, at Undervisningen skulde foregaa i Arbejdstiden. Maalet var at faa Undervisningstiden lagt fra 3—6 eller fra 4—7. Det naaede man naturligvis ikke paa engang, men med god Vilje naaede man det nok med Tiden. Hvis Haandværkerforeningen vilde virke for en saadan Ordning, vilde den gøre en god Gerning og højne Haandværkerstanden.

Det vedtoges, at fremtidig den ene af de Haandværkere, der ifølge Bekendtgørelse Nr. 99 af 3. Oktober 1884 § 1 c skal vælges af de enkelte Haandværksfag, udnævnes af de samvirkende Fagforbund i Aarhus.

9. (J. Nr. 531—07.) Besværing til Indenrigsministeriet fra Ejeren af Ejendommen Nr. 12 paa Rosensgade over den vedtagne Nedlæggelse af **Raadhusstræde**.

Forslag til Svarskrivelse til Indenrigsministeriet fremlagdes saalydende:

»Ved Skrivelse af 7. d. M. har Stiftamtet meddelt Byraadet Indenrigsministeriets Skrivelse af 4. s. M. vedr. det hoslagt tilbagefølgende Andragende, hvori Mekaniker P. Frantz Petersen besværer sig over, at Byraadet skal have vedtaget at nedlægge det saakaldte Raadhusstræde her i Byen, og har i denne Anledning udbedt sig Byraadets Erklæring meddelt.

Saaledes foranlediget tillader Raadet sig at fremsende et Rids over Raadhusstræde og de nærmest derved beliggende Gader og Bygninger. Paa Ridset er Andragerens Ejendom angiven med et rødt Kryds. Som det vil ses af dette Rids, er Ejendommen ikke beliggende ved Raad-

husstræde, men ligger saaledes, at man fra Ejendommen har Udsigt over Strædet, og saaledes at man fra Domkirkepladsen paa langs ad Strædet kan se Ejendommen. Det er nu ganske vist Raadets Hensigt at nedlægge Strædet og at benytte det i Forbindelse med den til den gamle Provstegaard (nu Kæmnerkontor) hørende Have (mærket med blaat Kryds) til et offentligt Anlæg, saaledes at der vedbliver at være offentlig Færdsel for Gaaende ad en Gangsti fra Domkirkepladsen til Rosensgade, medens Kørsel ad denne Vej altsaa ikke vil kunne finde Sted. Det er muligt, at det paatænkte offentlige Anlægs Beplantning vil skjule Andragerens Butik for dem, der færdes paa Domkirkepladsen.

Men Raadet har anset det for ganske utvivlsomt, at en saadan Disposition over Raadhusstræde er fuldt berettiget. Der tilkommer formentlig en Kommunalbestyrelse Raadighed over de til offentlig Brug udlagte Pladser, Gader og Veje, saavidt og saa længe som der ikke kan paavises nogen særlig Indskrænkning i denne Raadighed. Men til saaledes at indskrænke Kommunens Ret til fri Raadighed over en nedlagt Gades Terræn er det formentlig ikke tilstrækkeligt, at en Grundejer mener, at den paatænkte Disposition over Arealet mulig kan volde ham nogen Ulempe f. Eks. betage ham Udsigten over en Gade, som han hidtil har haft Udsigt over, naar han ikke kan bevise, at der tilkommer ham en særlig Ret til Gadens vedblivende Bestaaen, enten derved, at Gaden er nødvendig som Adgang til Ejendommen eller paa anden Maade. Men saadan særlig Ret tilkommer ikke Andrageren m. H. t. Raadhusstræde, idet hans Grund slet ikke støder til

Strædet. Kommunen ejer tværtimod Grundene paa begge Sider af Strædet i dets hele Udstrækning.

Iøvrigt kan det end ikke indrømmes, at der derved, at Strædet anvendes til offentligt Anlæg, sker Andragerens Ejendom nogen væsentlig eller paaviselig Skade eller Ulempe.

Formanden gik ud fra, at Ejeren af Nr. 12 paa Rosensgade ikke kunde have Ret til at forlange Raadhusstræde opretholdt, idet hans Ejendom ikke stødte op til denne Gade, men kun havde Udsigtsret dertil. Desuden maatte det hævdes, at Kommunen havde fri Ret til nedlagte Gaders Arealer, med mindre der kunde paavises bestemte Grunde til Hinder derfor. Sagen maatte endelig anses for yderlig klar derved, at den nedlagte Gade kun skulde udlægges til offentlig Brug.

Magnus Nielsen var ikke af samme Mening som Formanden og troede ikke, man saaledes uden videre kunde nedlægge en Gade. Klagerens Ejendom laa midt for Raadhusstræde, og at dette forhøjede dens Værdi, maatte anses for ubestridelig. Ganske vist kunde det være ret tiltalende, at Arealet blev omdannet til et Anlæg, men derved mistede Ejendommen den formentlige Ret til at ligge lige ud for en offentlig Gade. Desuden kunde det næppe tænkes, at en saa kostbar Plads længe fik Lov at ligge ubebygget hen, og blev den bebygget, vilde saavel Nr. 12 paa Rosensgade som Naboejendommene lide derved.

Vestesen henstillede, at man fik et Kort over Ordningen. Hidtil havde man fra Nr. 12 kun haft Udsigt til Fængselsmuren og den ked-sommelige Gade, hvorimod Ejendommen efter den foreslaaede Plan vilde komme til at ligge lige overfor et kønt Anlæg. Desuden kunde det paa-

vises, at Afstanden fra Ejendommen til de store Færdselsaarer ikke vilde blive forøget. Ejendommen vilde saaledes ikke i nogen Maade komme til at lide Skade.

Nørgaard kunde ikke forstaa Hr. Magnus Nielsen, da Forholdene for de paagældende Grundejere vilde blive langt smukkere, naar Planen blev udført. Da Provsteboligen blev erhvervet, og man var enig om, at den skulde lægges sammen med Raadhuset, var der ingen, der rejste Protest. Ejeren af Nr. 12 vilde faa lige saa nem Adgang til Hovedfærdselsaarerne som nu. Kun vilde han faa lidt længere at køre, naar han skulde køre til Kirke, men ikke engang den Grund kunde anføres, da han, naar han skulde have Barn i Kirke, alligevel skulde om til Kirkens Hovedindgang. Der syntes derfor ikke at være nogen Grund til at tage Hensyn til Klagen, og der var ingen Anledning til at beklage Manden, som kun kunde have Vinding af Planen.

Magnus Nielsen beklagede at Hr. Nørgaard ikke forstod ham. Det havde han nu hørt flere Gange, men han haabede, at andre bedre forstod ham. Han kunde slutte sig til Hr. Vestesens Tanke om at kortlægge Arealet, saa havde man dog noget at holde sig til. Ved at omdanne Gaden til et Anlæg vilde man kun stikke Blaar i Øjnene paa Ejendomsbesidderne, for ganske vist vilde Forholdene i Øjeblikket blive mere tiltalende, men om de vilde blive det i Fremtiden, var et meget stort Spørgsmaal. Man vilde kort sagt begaa en Uretfærdighed mod Ejeren, som maatte være berettiget til at fordrø Erstatning.

Jakob Jensen kunde maaske nok tænke sig, at der engang vilde blive bygget paa Anlægets Grund; men derved vilde Fremtiden jo netop

blive lysere for den paagældende Ejendom, som nu laa paa et øde Sted. Forøvrigt var Gaden nu spærret hver Lørdag, og det havde Manden ikke klaget over. Han kunde godt støtø Forslaget om at faa optaget et Kort over Arealet, men dermed var det ikke absolut givet, at Pladsen altid skulde benyttes, som Kortet viste.

M i k a e l J o h a n s e n var i det sjældne Tilfælde at være enig med Hr. Jakob Jensen, idet han syntes, at Ejendommens Værdi vilde blive forøget ved Planens Gennemførelse. Han kunde ikke indse, at der kunde indvendes noget som helst imod at omdanne Arealet til et Anlæg, og syntes, man skulde benytte enhver Lejlighed til at pynte op omkring den gamle, smukke Domkirke. Nr. 12 havde vundet ved, at Fængselsmuren var kommet ned, og den vilde vinde yderlig ved Anlægget.

M a g n u s N i e l s e n var klar over, at Anlægget vilde blive smukt og pænt, saa Ejeren af Nr. 12 vilde ikke straks lide noget Tab; men den Dag kunde komme, da Kommunen tog en anden Bestemmelse, og saa vilde Ejendommens Ret til at ligge ud for en offentlig Gade være tabt.

F i l t e n b o r g anførte, at Juristerne i Byraadet, da Provstebøigen blev købt, var enige om, at Kommunen havde Ret til at nedlægge Raadhusstræde.

F o r m a n d e n hævdede, at et Kort ikke i al Evighed kunde være bindende for Pladsens Anvendelse. Kommunen havde Ret til at udnytte indvundne Arealer, og Ejeren af Nr. 12 kunde ikke lide nogen Skade ved Forandringen. For Øjeblikket var det afgørende, at Klageren ikke havde hverken Grund eller Berettigelse til at klage

over den tilsigtede Benyttelse. Det vilde være tidsnok at klage, naar Pladsen engang skulde anvendes i andet Øjemed

Det vedtoges at svare overensstemmende med Forslaget under Vedlæggelse af en Skitse, der viser, hvordan Anlægget foreløbig tænkes.

Udenfor Dagsordenen henstillede

10. S a m u e l s e n til Brolægningsudvalget at forbedre Færdselsforholdene ved Horsensgade, saaledes at Børnene kunde komme tørskoet over til Skolen ved Ingerslevs Avenue. Man havde nok nogle gamle Fliser eller Brosten, der her kunde faa en god Anvendelse.

N ø r g a a r d vilde i denne Forbindelse henstille til samme Udvalg at gøre noget ved Overgangen over Frederiksalle ved Sønderalle, saaledes at Byraadsmedlemmerne kunde komme tørskoet til Tinghuset.

V e s t e s e n lovede at se paa de paagældende Forhold.

11. M i k a e l J o h a n s e n vilde i Anledning af Skolebranden i Amerika spørge Skoleudvalget, om vore Skoler var saaledes indrettet, at Børnene i Ildebrandstilfælde hurtig kunde komme ud, særlig om Dørene gik ud ad. Hvis dette sidste ikke var Tilfældet, vilde han henstille, at Dørene blev vendt.

J a k o b J e n s e n troede ikke, der var synderlig Brandfare i nogen af Skolerne, da de var bygget af Grundmur og næsten alle havde Varmeapparat. I den sidst byggede Skole var Brandfare saa at sige udelukket, da kun Borde og Bænke var af Træ. Dørene vendte ikke ens i alle Skolerne, men forøvrigt kunde der disputeres om, hvorvidt det var bedst, de gik ind eller udad. Under en Panik kunde det faa skæbnesvangre Følger,

at Dørene gik udad, idet Tømningen af Klasserne kunde gaa langt mere regelmæssig, hvis Lærerne beherskede Udgangene til Korridorerne

M i k a e l J o h a n s e n havde mest tænkt paa Yderdørene og henstillede, at disse overalt i Skolerne kom til at gaa udad.

M ü l l e r havde to Gange oplevet Panik i en Skole og mente at have erfaret, at det vilde være heldigst, om Dørene alle gik udad. Kun i een af Skolerne, den i Vestergade, kunde der siges at være virkelig Brandfare. Hvis der kom Ild paa der, kunde der let ske noget frygteligt. I Udlandet var det som Regel forbudt at lade Dørene gaa indad, men for Resten havde de fleste Klasseværelser hos os flere Udgange. Hovedsagen var Skolernes Disciplin, og det kunde nok siges, at med den gode Tugt, der fandtes i vore Skoler, var Brandfaren ikke overhængende. Han kunde ikke anse det for heldigt at holde egentlige Uheldsøvelser.

N ø r g a a r d ansaa det for rigtigt, at Yderdørene gik udad og ikke var aflaaede, og spurgte, om Hoveddøren paa Skolen i Paradisgade altid var aaben.

M ü l l e r vidste nok, at Hodveddøren til Skolen i Paradisgade tidligere blev laaset under Skoletiden, men om den blev det mere, vidste han ikke. Særlig ved denne Skole med dens smalle Gange vilde det være rigtigt, at Yderdørene stod aabne.

J a k o b J e n s e n mente, at Overlærerne maatte bære Ansvaret for, om Dørene var aabne eller lukkede. Skolen i Paradisgade havde 4 Udgangsdøre foruden Midterdøren, saa Faren kunde ikke være overhængende. Skolen i Vestergade havde kun eet Trappeløb, men den var nu benyttet i mange Aar uden noget Uheld og kunde nok, hvis der herskede god Disciplin, ryddes i faa Minutter.

Nørgaard havde ikke ønsket at bebrejde Skoleudvalget noget, men havde anset det for en Pligt at gøre opmærksom paa, at Hoveddøren til Skolen i Paradisgade i alt Fald tidligere altid var aflaaet. Der var vel flere Udgange, men under en Panik vilde Børnene først søge til Hoveddøren, som derfor helst skulde være aaben.

Jakob Jensen vidste, at den omtalte Dør ikke var aflaaet i Skoletiden.

Mikael Johansen gav ikke meget for Disciplinen under en Panik og haabede, at Udvalget vilde tage under Overvejelse, hvilke Foranstaltninger der kunde træffes for at formindske en mulig Brandfare.

Müller hævdede, at en fast Disciplin var Hovedmidlet til at forebygge en Panik.

